

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Prismaskolan

Läsår 2020-2021

Antagen
Mariestad
2020-11-05

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	4
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår.....	4
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	7
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier.....	7
3. Undersök risker och hinder i verksamheten och analysera resultatet för innevarande läsår.....	10
3.1 Risker och hinder i verksamheten och vår analys.....	10
3.2 Metod/kartläggning.....	15
3.4 Planerade åtgärder för läsåret.....	15
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet).....	20
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	20
4.2 Medarbetars delaktighet.....	20
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet.....	21
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.....	21
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever.....	21
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev.....	22
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.....	23
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.....	24
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar elev.....	24
5.6 När verksamheten diskriminerar elev.....	25
6. Referenser.....	25
7. Bilagor.....	26
7.1 Definitioner.....	26
7.2 Lagstiftning och styrdokument.....	28
7.3 Anmälningsskyldighet.....	29

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Prismaskolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor på Prismaskolan ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Prismaskolan	Åtgärd uppfylld (Ja/Nej)
Tid ägnas i grupperna åt relationsskapande och att följa upp hur elevgruppen formas tillsammans	Ja
Aktiviteter under fritidstid där tid ägnas åt relationsskapande och att följa upp hur elevgruppen formas tillsammans.	Ja
Trivselledaraktiviteter under raster för att under tydlig ledning och guidning ge eleverna meningsfulla rastaktiviteter.	Ja
Alla elever engageras i att ta fram våra ordningsregler och arbeta för att de blir meningsfulla att följa samt förtydligar gemensamma begrepp och förhållningsätt.	Ja
Vuxentäthet och närvaro i mellanrummen genom rast- mat- och busschema. Förstärkning vid start och slut vid åk 4-6-entrén.	Ja

Bygga upp relationer med vårdnadshavare genom täta och enkla kommunikationsvägar samt personliga möten i form av utvecklingssamtal och föräldra-/informationsmöte.	Ja
Informationsspridning till elever och vårdnadshavare om vår verksamhet så att alla berörda känner samhörighet med det vi arbetar med.	Ja
Elevråd, fritidsråd och kostråd.	Ja
Trygghetsvandring för att säkerställa att eleverna känner sig trygga med våra nya skolytor både ute och inne.	Ja
Aktivt arbete med att samtala och lyssna in elevernas tankar kring elevernas digitala arenor	Ja
Nya elevgrupper	
Överlämningsarbete för att skapa trygga grupper genom överlämningsmöten pedagoger emellan.	Ja, följer planen men övergångar inom huset kan förbättras.
Schemaläggning där faktorer som elevgruppers relationer påverkar schemapositioner framför allt kopplat till raster och luncher.	Ja
Fokus i uppstartsarbete på relationsskapande genomsyrar lärares och fritidspedagogers planeringar. Fortsatt kontinuerligt arbete för att skapa en vi-känsla för hela skolan ”Tillsammans mår vi bra!”	Ja
Trivselenkät som analyseras av socialpedagog och kurator.	Ja
Språkbruket på skolan- fortsätta belysa det som vi vill höra, de positiva orden och gesterna vi gör mot varandra. Uppstart: hur använder vi våra olika modersmål?	Ja, men behöver arbetas vidare med.
Tillgänglig lärmiljö – kompetensutveckling på enheten. Uppföljning av boken ”Autism och Adhd i skolan”.	Ja

Raster och mellanrum	
Riktade rastvårdsuppdrag och uppdrag i mellanrum samt förflyttningar.	Ja
Säkerställa vuxennärvaro i omklädningsrummet.	Ja, kan bli bättre.
Våra gemensamma utrymmen	
Riktade rastvårdsuppdrag och uppdrag i mellanrum samt förflyttningar.	Ja
Säkerställa vuxennärvaro i omklädningsrummet.	Ja, kan bli bättre.
Skolrestaurang – våra gemensamma riktlinjer fastställs.	Ja
Aktiviteter som möjliggör för alla att kunna vara i våra lokaler	Ja
Riktade matvårds- och bussvårdsuppdrag samt vuxennärvaro vid förflyttningar.	Ja
Trygghetsvandring.	Ja
Samsyn i personalgruppen	
Gemensam träff för alla vuxna där våra regler och förhållningssätt går igenom så att en samsyn finns, tex diskrimineringsgrunderna.	Ja
Information om t.ex. anmälningsskyldighet, kränkingsärendegång och loggboksskrivande till all personal.	Ja, kan utvecklas vidare.
Ny/tillfällig personal ges samma information- häfte + uppföljande samtal.	Ja, men kan utvecklas vidare.
Gemensamma regler, rutiner och riktlinjer finns i skolans digitala system.	Ja
Uppföljning av fastställda regler och rutiner.	Ja

Rektors ansvar i fall då vuxenansvaret och uppsatta regler inte följs av personal.	Ja
--	----

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under året som gått har det gjorts 43 anmälningar angående befarade kränkningar. Många av ärendena (ca 51.2 %) rör fysiska kränkningar. Övriga ärenden är av verbal karaktär (34.9 %) och några få rör sig om psykosociala händelser (9.3%) och trakasserier (4.7%).

Kränkningshändelserna sker främst under raster, mellanrum och på fritidstid. Trots insatser med rastvärdsscheman och tydliga strukturer vid förflyttningar kan händelser ske när vuxna inte finns lika nära som i klassrumssituationen.

Bland de äldre eleverna har det varit några händelser som hänt under fritid, (färre än föregående läsår) t.ex. på sociala medier som vi från skolans sida har fått reda ut då det påverkat måendet under skoltiden.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärenden, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Under året har våra pedagoger inom både skola och fritidshem arbetat målmedvetet med att skapa relationer till våra elever och för att få eleverna att fungera tillsammans i grupp. Våra ordningsregler görs i ett nära samarbete med eleverna där de i grupperna får gå igenom utkastet, komma med förslag på förändringar och dessa tas med till elevrådet där sedan reglerna fastställs. Dessa kommuniceras även ut till vårdnadshavare via InfoMentor.

Vi ser genom våra enkätsvar och vid återkoppling via elevrådet att våra barn är trygga på skolan. Eleverna önskar än mer vuxna som är med dem både under raster och vid mellanrum. Våra rast- mat- och bussvärdsschema görs kontinuerligt om för att anpassas för förändrade behov.

Våra vårdnadshavare lyfter via vårt föräldraråd att de känner att de har möjlighet att ha kommunikation med mentorer eller andra vuxna som barnen

möter. Vi har tydliggjort vår kommunikationsplan för att säkerställa att vårdnadshavarna får del av aktuell information.

Under läsåret har vi haft elevråd 4 gånger/termin, kostråd har varit vid ett tillfälle under termin. Fritidshemmen har haft fritidsråd under läsåret avdelningsvis. Det vore bra att lägga elevråd på olika veckodagar och olika tider, för att inte samma lektion ska drabbas varje gång.

Nya elevgrupper

Under de tre åren som Prismaskolan har funnits har ett stort fokus varit att skapa goda grupper. Detta läsåret har en del nya elever kommit in i grupperna och även en del nya pedagoger har välkomnats till skolan. Detta gör att ett ständigt arbete med att lära känna varandra och våra gemensamma förhållningssätt måste ske.

Vi följer kommunens plan för övergångar och ser att den hjälper oss att förbereda oss för nya elevgrupper på ett bra sätt. Överlämningsaktiviteter mellan åk 3-6 har genomförts under vt-20. Önskemål från pedagogerna är att det ska läggas in i kalendariet, vi behöver skriva en plan för övergångarna inom Prismaskolan. Överlämningarna mellan förskola och förskoleklass har inte kunnat genomföras fullt ut enligt kommunens överlämningsplan pga. corona.

Ett relationellt perspektiv finns med vid all vår schemaläggning för att se vilka grupper som med fördel möts under våra mellanrum och vilka vi ska försöka sära på. Även ett tänk kring relationer finns med vid vårt schemaarbete kring rastvärdar och bussvärdar.

Trivselenkäten har gjorts (digitalt i åk 4-6 och via pappersform f-klass-åk 3) och resultatet har sammanställts av socialpedagog, kurator och biträdande rektor och gått igenom i arbetslagets kvalitetsarbete och varit uppe till diskussion i vårt elevråd. Våra elever uttrycker att de trivs och känner att det finns vuxna i deras närhet som de känner sig trygga med. Några grupper upplevde en otrygghet vid omklädningssituationen vilket gjordes att bemanningen här sågs över efter enkätens resultat. Bemanningen i omklädningssituationen behöver fortsatt ses över inför läsåret 20/21.

Språkbruket upplevs både av elever och pedagoger ha blivit bättre än föregående läsåret men vi är inte nöjda med den nivå som är idag. Våra vårdnadshavare har via föräldrarådet också lokaliserat detta som ett fortsatt förbättringsområde.

Raster och mellanrum

Våra stora ytor inbjuder till lek och rörelse, men utmanar oss i att lyckas ha vuxennärvaro på alla positioner. Ett gediget arbete pågår med att ha rastvärdar ute både på riktade uppdrag kring specifika ytor men även i vissa fall riktat mot enskilda grupper/elever för att säkerställa tryggheten på skolan. I utvärdering med elevrådet lyfts att eleverna vill ha ännu fler rastvärdar ute än under tidigare läsår.

Våra Trivselledare har under året genomfört aktiviteter två raster/vecka. De har under året jobbat aktivt med att synliggöra sina aktiviteter via våra informationsskärmar. Tanken med TL-rasterna är att erbjuda aktiviteter för alla barn, ge inspiration för lekar vidare och stärka eleverna i ansvarstagande och i att leda. Vi ser att detta koncept hjälper oss i vårt trygghetsskapande arbete på skolan. Eleverna som varit med och hållit i aktiviteter har varit engagerade och gjort ett bra jobb. Åk 6 har upplevt att mycket tid gått åt till detta under detta läsår, som gjort att de missat mycket undervisningstid. Vi kommer fortsätta med dessa rastaktiviteter i egen regi, då avtalet med Trivselledare är uppsagt.

Våra gemensamma utrymmen

Ett fortsatt arbete har skett med att skapa gemensamma förhållningssätt och regler i våra olika lokaler, allt för att få samspelet att fungera för alla. I förra årets resultat såg vi att många elever känner en otrygghet vid skoldagens slut vid entré 4-6 vilket ledde till att vi hade en vuxen där. Detta är något vi kommer fortsätta med under läsår 20/21.

Vi har noterat under läsåret 19/20 att det behövs extra förstärkning i åk 2-3's korridor vid skolstart, då eleverna blir kvar där istället för att gå in i basrummet. Detta behöver vi åtgärda inför kommande läsår.

Under vt-20 tog vi beslut att öppna skolan 7:45 för de elever som inte går på fritids eller åker skolbuss. Detta för att skapa en tryggare och lugnare skolstart, det kommer vi fortsätta med under läsår 20/21 då det varit gynnsamt.

Alla förflyttningar till musik och ateljé sker genom att vuxen hämtar vid basrum och leder eleverna till respektive sal, allt för att skapa trygga förflyttningar. Vi ser att detta skapar trygghet och gör att dessa förflyttningar inte ger så stora utrymmen för till exempel kränkningar och bråk vilket annars kan vara fallet.

Vårt rastvärdsschema har riktade uppdrag när det gäller positioner och i vissa fall uppdrag riktat mot enskild grupp eller individ. Elevrådet önskar att pedagoger inför läsår 20/21 blir bättre på att hålla sina positioner och tider.

Trygghetsvandringar har genomförts under året utifrån en mall där inomhus- och utomhusmiljö samt gång- och cykelvägarna kring skolan studeras. På höstterminen vandrar alla grupper under skoltid och under våren går fritidshemmen vandring för att säkerställa att våra miljöer upplevs som trygga. Ett återkommande område som eleverna nämner som en otrygg plats är våra omklädningsrum, vilket gör att vi behöver se över vuxennärvaron i de grupper som upplever denna plats som otrygg. Vi ser att det inte finns några andra direkta miljöer som upplevs otrygga, men att det mer är saker/redskap som behöver repareras eller bytas ut. Resultaten har tagits upp i elevrådet och vaktmästare deltar även vid detta möte för att direkt föra information vidare till t.ex. tekniska kontoret eller se vad som kan lösas direkt på plats. Detta gör att eleverna ser att deras arbete resulterar i att det blir förbättringar inom en snar framtid, vilket förhoppningsvis ger en känsla av att vi vuxna lyssnar och bryr oss om deras upplevelser och känsla av trygghet.

Samsyn i personalgruppen

Vid uppstarten av läsåret och vid gemensamma arbetsplatsträffar läggs en gemensam grund när det gäller t.ex. ordningsregler, förhållningssätt vid rastvärdsskap och övergångar mellan skola och fritidshemsverksamhet. Vi ser ett utvecklingsarbete i att få med alla professioner under dessa träffar och att fånga upp nyanställda/tillfällig personal på ett än bättre sätt. All information har lämnats ut i skriftlig form till nya anställda och alla våra rutiner och riktlinjer finns samlade på vår digitala server.

3. Undersök risker och hinder i verksamheten och analysera resultatet för innevarande läsår

3.1 Risker och hinder i verksamheten och vår analys

3.1.1 Kränkande behandling

Risker:

- Många olika elever tillsammans – friare ytor där vuxna inte finns lika närvarande.
- Vuxna kan i till exempel trängda eller stressade situationer kränka elev eller kollega.
- Sociala medier – nya former av samspel, fritidshändelser följer med till skolan.

Analys:

När människor kommer samman såsom i en skolas verksamhet finns givetvis risken att det förekommer situationer eller ord som upplevs kränkande. I våra analyser ser vi att de fall vi haft främst sker under idrottslektioner, de mer fria aktiviteterna under skolvardagen och när vuxennärvaron inte finns lika tydlig. Genom ett tydligt arbete med att vuxna är på plats där de friare aktiviteterna sker kan många situationer avväjas innan en kränkande handling sker men ibland går det för fort eller bakom ryggen på vuxna för att kunna avväjas. Vid idrotten har vi läsåret 19/20 stärkt upp med en extra resurs i vissa grupper. Vi ser i våra enkätsvar från läsåret 19/20 att många av våra elever vet hur de ska agera och vem de ska kontakta om de känner sig kränkta.

Att vuxna kränker elever eller kollegor är självklart en risk men är mycket ovanligt enligt våra analyser.

En större påverkan genom t.ex. sociala medier gör att det finns en arena där vuxenvärlden ofta är frånvarande och ett negativt beteende mellan elever kan då tas med till skolan.

3.1.2 Sexuella trakasserier

Risker:

- Anspelningar eller rena trakasserier av sexuell art kan ske till exempel i omklädningsrum eller mer stängda utrymmen

Analys:

Vi ser inte i våra kränkingsanmälningar att det rör sig om några trakasserier av sexuell art inom vår verksamhet men vi måste vara vaksamma på språkbruk och aktiviteter som rör detta område.

3.1.3 Kön

Risker:

- Upplevda skillnader i förhållningssätt beroende på kön
- Upplevda skillnader i undervisningens utformning beroende på kön
- Upplevda skillnader i bedömningar och betygsättningar beroende på kön
- Uppdelningar under lektionsmoment eller fritidsaktiviteter

Analys:

Det har inte framkommit några fall där elev känner sig diskriminerad på grund av sitt kön. En medvetenhet kring detta är viktigt att ha för alla i sitt agerande och att tex bedömningar görs utifrån en könsneutralt perspektiv.

3.1.4 Könsöverskridande identitet eller uttryck

Risker:

- Könsöverskridande indentitetsutövande kan försvåras i till exempel omklädningsrumssituationer, toaletter och olika lektionsmoment.

Analys:

Då våra elever har låg ålder har dessa frågor inte varit i vårt blickfång men om det lyfts ser vi att det redan idag finns möjlighet att byta om och duscha i eget rum.

3.1.5 Etnisk tillhörighet

Risker:

- Stereotypa bilder kring etniska grupper i undervisningen eller läromedel kan förekomma
- Verbala uttryck från andra elever angående etniskt ursprung
- Genom att prata ett annat modersmål kan andra elever känna sig utanför
- Alla våra elever kan inte få studiehandledning på sitt modersmål trots att behovs kan finnas
- Svårighet i att alla möten kan tolkas på plats eller via telefon då tolkar på vissa språk är mycket svåra att få tag i

Analys:

Då skolans läromedel uppdaterades eller byttes ut i och med skolans start så har vi nyare versioner av böcker och digitala läromedel. Ett medvetet tänk kring dessa frågor finns på skolan då vi möter en bredd av bakgrunder i våra elevers familjer.

På skolan använder elever ibland uttryck angående etniskt ursprung i negativ bemärkelse. Det är viktigt att bemöta och från vuxenhåll stoppa ett sådant språkbruk då detta kan upplevas stötande eller kränkande.

På Prismaskolan har vi ett pågående arbete i personalgruppen och med våra elever gällande användningen av olika modersmål i olika situationer. Vi ser positivt till att utveckla många språk och att finnas i språkliga miljöer men ett annat samtalsspråk i sociala samspelssituationer kan också utesluta andra elever eller vuxna på ett icke önskvärt sätt.

Att behovet av studiehandledare och tolkar inte alltid överensstämmer med våra behov är inget unikt för Prismaskolan, för vissa språk finns bara en tolk i hela regionen och det gör att möten måste bokas lång tid i förväg. Vid akuta situationer kan det då vara svårt att få tillgång till tolkar.

3.1.6 Religion eller annan trosuppfattning

Risker:

- Religiösa aktiviteter som till exempel fasteperioder eller bön kan vara svåra att fullt ut genomföra utifrån skolans organisation och schemaläggning
- Verbala uttryck från andra elever angående religiös övertygelse
- Stereotypa bilder kring religiösa grupper i undervisningen eller läromedel kan förekomma

Analys:

Under senare år har vi på skolan haft elever som har valt att fasta under Ramadan. Då våra skolaktiviteter inte anpassas för denna period kan det vara svårt att t.ex. förena fasta och fridrottsdag eller annan fysisk aktivitet under varma dagar. Detta kan göra att det för den enskilde är svårt att utföra dessa aktiviteter.

På skolan använder elever ibland uttryck angående religiös övertygelse i negativ bemärkelse. Det är viktigt att bemöta och från vuxenhåll stoppa ett sådant språkbruk då detta kan upplevas stötande eller kränkande.

Då skolans läromedel uppdaterades eller byttes ut i och med skolans start så har vi nyare versioner av böcker och digitala läromedel vilket i stor grad gör att dessa frågor är belysta utifrån ett inkluderande perspektiv. Ett medvetet tänk kring dessa frågor finns på skolan då vi möter en bredd av bakgrunder i våra elevers familjer.

3.1.7 Funktionsnedsättning

Risker:

- Skolans undervisningslokaler gör det svårt för vissa grupper att inkluderas
- Skolans undervisning är inte tillrättalagd för att möta en variation av funktionsnedsättningar
- Stereotypa bilder kring funktionsnedsättningar i undervisningen eller läromedel kan förekomma
- Medverkan i undervisningsmoment på annan plats möjliggörs inte på grund av otillgänglig miljö eller fortskaffningsmedel

Analys:

Våra nybyggda lokaler är anpassade i hög grad till olika funktionsvariationer men vi ser att den öppna planlösningen i navet kan vara svår när det gäller t.ex. ljudnivåer vid en hörselnedsättning eller vid neuropsykiatriska funktionsvariationer.

När det gäller att möta alla elever i undervisningen har vår skola kommit långt och vår kompetensutveckling inom området ”tillgänglig undervisning” kommer stötta vidare i dessa frågor.

Vid till exempel utflykter kan det vara svårt att hitta rätt anpassningar för att elever till exempel med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar helt kan vara delaktiga i alla moment.

3.1.8 Sexuell läggning

Risker:

- Kommentarer och språkbruk som nedvärderar eller på annat sätt lägger en norm för sexuell läggning
- Osäkerhet från vuxenvärlden att möta elevers funderingar och tankar i frågor kring sexuell läggning
- Stereotypa bilder kring sexuell läggning i undervisningen eller läromedel kan förekomma

Analys:

Våra elever är unga men dessa frågor kan ändå vara aktuella för eleverna. Vad gäller språkbruk ser vi att många elever använder nedvärderande ord vars innebörd de inte förstår och här behöver vuxna markera olämpligheten i att

använda orden och beroende på ålder/situation förklara varför. Vi ser på Prismaskolan en kulturkrock med olika syn och acceptansnivå för sexuell läggning.

Osäkerhet hos vuxna hur man ska bemöta elevers frågor eller tankar kring ämnet kan finnas. Här kan kurator finnas med och stötta både vuxna och barn.

Trots att våra läromedel är uppdaterade är frågor kring t.ex. HBTQ inte lyfta i större utsträckning i material för våra elevers åldrar. Ett tillfälle till att jobba med detta i undervisning är ”sex vecka sex” som kommunen uppmuntrade till.

3.1.9 Ålder

Risker:

- Uppdelning av utemiljö beroende på ålder under vissa rastpass

Analys:

Vår uppdelning under förmiddagsrasterna kring vår innegård handlar om att skapa trygghet för våra yngre elever men kan innebära att något äldre barn känner sig utestängt från dessa lekrområden på ett negativt sätt.

3.2 Metod/kartläggning

Våra risker och analyser ovan bygger på de enkäter våra elever och vårdnadshavare svarar på, elevrådets analys i slutet av läsåret och trygghetsvandringarna som genomförs på skolan. Elevhälsopersonal har även gjort observationer och kartläggningar av undervisningsmoment och rastsituationer som är en grund för vår kartläggning och analys. Diskussioner i personalgruppen och riktade frågeställningar till arbetslag är också en viktig metod för att få syn på risker och hinder.

3.4 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
-------------------------------------	----------------------------------	----------

Tid ägnas i grupperna åt relationsskapande och att följa upp hur elevgruppen formas tillsammans	Genomförs under hela läsåret. Följs upp genom diskussioner på arbetslagstid av pedagogerna.	Mentorer
Aktiviteter under fritidstid där tid ägnas åt relationsskapande och att följa upp hur elevgruppen formas tillsammans.	Genomförs under hela läsåret i det dagliga arbetet. Följs upp genom diskussioner på arbetslag av pedagogerna.	Arbetslag fritids
Trivselledaraktiviteter under raster för att under tydlig ledning och guidning ge eleverna meningsfulla rastaktiviteter	Genomförs under hela läsåret minst en gång i veckan.	Trivselledare, fritidspedagoger
Alla elever engageras i att ta fram våra ordningsregler och arbeta för att de blir meningsfulla nog att följa samt förtydligar gemensamma begrepp och förhållningsätt.	Regler diskuteras och fastställs efter klassråd och elevråd i september.	Mentorer, arbetslag, biträdande rektor, rektor
Vuxentäthet och närvaro i mellanrummen genom rastmat- och busschema. Förstärkning vid start och slut vid åk 4-6-entrén. Förstärkning i åk 2-3 korridor vid skolstart. EHT förstärker i korridorer och klassrum för att trygga upp vid terminsstart.	Schema följs och utvärderas kontinuerligt under hela läsåret.	All personal
Bygga upp relationer med vårdnadshavare genom täta och enkla kommunikationsvägar samt personliga möten i form av utvecklingssamtal och föräldra-/informationsmöte.	Vid uppstart lämnas mentorernas kontaktuppgifter. Vid uppstart så bjuds även vårdnadshavare in till ett informationsmöte. Utvecklingssamtal sker en gång per termin samt vid behov ytterligare möten/samtal.	Arbetslag, rektor

Informationsspridning till elever och vårdnadshavare om vår verksamhet så att alla berörda känner samhörighet.	Regelbundet under läsåret utifrån Prismaskolans kommunikationsplan	Mentorer, arbetslag, skolledning
Elevråd, fritidsråd och kostråd.	Mötestillfällen en gång per månad. Kostråd dock en gång per termin.	Bitr. rektor, socialpedagog
Trygghetsvandring för att eleverna ska känna sig trygga med våra skolytor både ute och inne.	En gång under höstterminen-skola, en gång under vårterminen – fritidshemmet.	Bitr. rektor
Aktivt arbete med att samtala och lyssna in elevernas tankar kring elevernas digitala arenor	Föreläsning för elever och vårdnadshavare i åk 5 med Håkan Wetterö.	Rektor

Elevgrupper		
Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Överlämningsarbete för att skapa trygga grupper genom överlämningsmöten pedagoger emellan.	Påbörjades vårterminen 20 och kontinuerlig fortsättning under höstterminen 20.	Rektor
Schemaläggning där faktorer som elevgruppers relationer påverkar schemapositioner framför allt kopplat till raster och luncher.	Schemaläggning inför läsåret och uppföljning under läsåret för att eventuellt göra justeringar.	Rektor, biträdande rektor, EHT
Fokus i uppstartsarbete på relationsskapande genomsyrar lärare och fritidspedagogers planeringar. Fortsatt kontinuerligt arbete för att skapa en vi-känsla för hela	Vid uppstart samt kontinuerligt under läsåret.	Rektor och arbetslag

skolan – ”Tillsammans mår vi bra!”		
Trivselenkät som analyseras av socialpedagog och kurator.	Oktober	Socialpedagog och kurator
Språkbruket på skolan- fortsätta belysa det som vi vill höra, de positiva orden och gesterna vi gör mot varandra.	Kontinuerligt under läsåret. Språkbruk är något som tas upp i klasserna kontinuerligt samt i samband med att kränkingsärenden reds i.	Alla
Tillgänglig lärmiljö – kompetensutveckling på enheten. Fortsatt arbete utefter boken ”Autism och Adhd i skolan”.	Kontinuerligt under läsåret 20/21.	Alla
Förstelärarna leder arbetet kring trygghet och studiero på enheten.	Kontinuerligt under läsåret 20/21. Mäts genom frågan om studiero i elevenkäten.	Under ledning av förstelärarna.

Raster och mellanrum		
Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Riktade rastvårdsuppdrag och uppdrag i mellanrum samt förflyttningar.	Genomförs under hela läsåret med återkommande uppföljning och eventuella justeringar efter hand.	Rektor, biträdande rektor, socialpedagog
Säkerställa vuxennärvaro i omklädningsrummet.	Uppstartsveckorna	Rektor, bitr.rektor

Våra gemensamma utrymmen		
Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Riktade rastvårdsuppdrag och uppdrag i mellanrum samt förflyttningar, både gällande placering i lokal/utrymmen samt elevgrupper.	Genomförs under hela läsåret med återkommande uppföljning och eventuella justeringar efter hand.	Rektor, biträdande rektor
Säkerställa vuxennärvaro i omklädningsrummet.	Under hela läsåret, 20/21.	Alla
Skolrestaurang – våra gemensamma riktlinjer fastställs.	I augusti görs underlag tillsammans med pedagoger, i september fastställs det tillsammans med elever och följs upp under kostråd ht-20.	Rektor, biträdande rektor
Aktiviteter som möjliggör för alla att kunna vara i våra lokaler	Vi arbetar för att skapa rum i rummet för att ge en lugnare miljö när det gäller till exempel synintryck och ljudnivåer	Rektor
Riktade matvårds- och bussvårdsuppdrag samt vuxennärvaro vid förflyttningar.	Schema upprättas i augusti och utvärderas under september och därefter löpande vid behov.	Rektor, biträdande rektor
Trygghetsvandring	Genomförs v 39, analyseras i elevråd tillsammans med berörda, t.ex. vaktmästare.	Bitr. rektor

Samsyn i personalgruppen		
Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Gemensam träff för alla vuxna där våra regler och förhållningssätt går igenom så att en samsyn finns till	Uppstarten i augusti och kontinuerligt arbete.	Rektor

exempel om diskrimineringsgrunderna.		
Information om t.ex. anmälningsskyldighet, kränkingsärendegång och loggboksskrivande till all personal.	Kontinuerligt	EHT
Ny/tillfällig personal ges samma information- häfte + uppföljande samtal.	Kontinuerligt	Rektor

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Elevrådet utvärderar i juni arbetet som varit under året och ringar in fortsatta fokusområden tillsammans med biträdande rektor och socialpedagog. Ny plan lyfts i klasserna under sep/okt (olika beroende på ålder) för att se om områdena motsvarar de tankar eleverna har.

4.2 Medarbetars delaktighet

Personalen utvärderar planen under vårterminens slut och ser vilka områden som ska fortsatt vara i fokus för vårt arbete. Rektor tillsammans med biträdande rektor, socialpedagog och kurator upprättar en ny plan utifrån synpunkterna. Den nya planen diskuteras och det ges utrymme för synpunkter innan planen fastställs av rektor.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Innevarande plan utvärderades i vårt Föräldraråd och föräldrarna gavs möjlighet att ge synpunkter och idéer kring fortsatta utvecklingsområden. Den nya planen presenteras för vårdnadshavarna via Infomentor hub i oktober.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Rektor är ytterst ansvarig för arbetet med att alla elever trivs och har en bra skoldag. Biträdande rektor bistår rektor i arbetet med att upprätta plan, organisera för kartläggningar och analysarbete. Alla vuxna i verksamheten är skyldiga att agera enligt skollagen om vi ser något barn som far illa eller kränks. Vi följer nedanstående rutiner vid konflikt eller befarad kränkning/diskriminering.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela elevers mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda elever.	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen.	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda elever. Berätta om händelsen och hur	Mentor/pedagog

	skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet i elevloggen.	
--	---	--

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/ trakasserier/ sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”.	All personal
2.	Informerar berörda elevers pedagoger/mentor.	All personal
3.	Informera berörda elevers vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier.	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas.	Rektor
5.	Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad).	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda elevers vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor

11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor
-----	--	--------

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berörd elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna.	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor

9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas grundskolechef.	Rektor
----	---	--------

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera grundskolechef

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar elev

Informera grundskolechef.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

5.6 När verksamheten² diskriminerar elev

Informera rektor eller grundskolechef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
 - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
 - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
 - FN:s barnkonvention
 - Skollagen (2010:800)
 - Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
 - Socialtjänstlagen (2001:453)
-

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakassier eller kränkande behandling.

Trakassier och sexuella trakassier

Trakassier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakassier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakassier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakassier och sexuella trakassier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakassier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakassier eller sexuella trakassier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter.

Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning

- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.